

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА
Кафедра української фольклористики імені акад. Філарета Колесси

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НАУКОВО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ СУЧASНОЇ ФОЛЬКЛОРИСТИКИ

галузь знань: 03 Гуманітарні науки
спеціальність: 035 Філологія
спеціалізація: фольклористика
факультет: філологічний

Львів – 2017 рік

Робоча програма навчальної дисципліни
“Науково-методологічні засади сучасної фольклористики”
для підготовки доктора філософії з гуманітарних наук
за спеціальністю 035 Філологія, 2017. – 14 с.

Розробник:

Гарасим Я.І., доктор філологічних наук, професор кафедри української фольклористики імені Філарета Колесси

Програму затверджено на засіданні кафедри української фольклористики імені аcad.
Філарета Колесси

Протокол № 10 від 10 травня 2017 р.

Завідувач кафедри української фольклористики
імені аcad. Філарета Колесси

_____
B.M. Івашків

Схвалено Вченою радою філологічного факультету

Протокол № 10 від 31.05.2017р.

Голова Вченої ради філологічного факультету

_____
С.М. Пилипчук

© Гарасим Я.І. 2017

1. Опис навчальної дисципліни

(Витяг з робочої програми навчальної дисципліни
“Науково-методологічні засади сучасної фольклористики”)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: <i>03 Гуманітарні науки</i>	<i>Денна форма навчання</i>
Модулів – 2	Спеціальність:	<i>Вибіркова</i>
Блоків змістових модулів – 2	<i>035 Філологія</i>	<i>Рік підготовки – другий</i>
Загальна кількість годин – 90	Спеціалізація: <i>Фольклористика</i>	<i>Семестр – 3</i>
Тижневих годин: аудиторних – 3 самостійної роботи – 2,625	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <i>доктор філософії</i>	<i>Лекції – 32 год</i> <i>Практичні – 16 год</i> <i>Самостійна робота – 42 год</i> <i>Вид контролю – іспит</i>

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить – 1,143.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни “Науково-методологічні засади сучасної фольклористики” є

всебічний аналіз сучасної фольклористичної методології в її тісному стосунку до об’єкта наукового дослідження, що передбачає розгляд основних понять і термінів, характеристику всіх методів теоретичного вивчення фольклорного матеріалу, вироблення практичних навиків застосування новітнього методологічного арсеналу до інтерпретації уснословесних явищ.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Науково-методологічні засади сучасної фольклористики” є

Опанування основних теоретичних знань про різноманітність методологічних стратегій дослідження фольклорної традиції; ознайомлення з методологічними засадами сучасних фольклористичних шкіл і концепцій, осмислення зasadничих проблем наукової методології, зокрема в контексті дискусії про її зв’язок із іншими фольклористичними дисциплінами; з’ясування особливостей застосування головних методів фольклористичного аналізу та специфіки поєднання методологічних стратегій у процесі наукового студіювання.

В результаті вивчення цього курсу аспірант повинен

знати:

головні принципи науково-методологічного дослідження фольклорного матеріалу;
прикметні особливості й принципи класифікації наукових методів сучасної фольклористики;
принципи диференціації та критерії ідентифікації методів фольклористичного аналізу;
відмінності методологічної стратегії фольклористики від інших галузей гуманітарного знання;
своєрідність наукового інструментарію сучасних методів вивчення фольклору (структурно-функціональний, історико-порівняльний, системний, екзегетичний, міфопоетичний, компонентного аналізу, ін.);
комплекс проблемних завдань у концептуальних межах кожного методу;
методологічні аспекти наукового осмислення міжфольклорних взаємин.

вміти :

комплексно аналізувати методологічну систему сучасної фольклористики;
розмежовувати теоретичні методи дослідження фольклору та визначати когнітивну ефективність кожного з них;
виокремлювати концептуально-світоглядні основи головних методологічних стратегій;
здійснювати стереометричне дослідження сучасної фольклористичної методології;
класифікувати методологічні напрямки відповідно до специфіки об’єкта студій та з огляду на міждисциплінарність методологічних практик.

Навчальний курс охоплює **3 кредити (90 год)**. Курс складається з 32 год лекційних занять, 16 год практичних занять та 42 год самостійної роботи. Тижневе навантаження аспіранта складає 3 год аудиторних занять та 2,625 год самостійної роботи.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1

1. Фольклористичні школи і концепції ХХ-ХХІ століття: загальний огляд.

Проблема модифікації предметного поля фольклористики та шляхи її реалізації. Головні тенденції розвитку фольклористичної методології. Міждисциплінарний характер сучасного методологічного дискурсу. Культурна антропологія як спроба інтегрального осмислення етнокультурних явищ. Теоретико-методологічні концепції вивчення фольклорної традиції. Фольклористична концептосфера ХХІ століття: понятійно-термінологічний апарат та методологічні стратегії.

Тема 2

2. Фінська школа та особливості історико-географічного методу.

Генеалогія як головний методичний принцип дослідження фольклорного тексту. Каталогізація фольклорного матеріалу як операційна система вивчення фольклору. Втеча від соціологічного та естетичного тлумачення усної словесності. Заснування фольклористичних інституцій та видання неперіодичних серій публікацій. Теоретичні аспекти вивчення фольклорної оповіді. Наукова спадщина К.Крона, А.Аарне та Ст.Томпсона.

Тема 3

3. Психоаналітичні напрямки у фольклористичній методології. Фрейдизм та неофрейдизм.

Роль підсвідомого у творенні фольклорних символів. Лінгвістичні і психологічні механізми уснословесної образності. Поняття архетипів та їх теоретичне осмислення. Архетипи Мудрого Старця, Великої Матері, Раю та Вічного юнака та фольклорні способи їх репрезентації. Розкодування мови символів крізь призму продуктивної співдії витіснених інстинктів. Родова травма як архетип трансформації. Наукові студії З.Фрейда, К.Г.Юнга, Е.Фромма, Дж.Кемблелла.

Тема 4

4. Міфо-онтологічна концепція фольклору у теоретичному доробку Мірчі Еліаде.

Циклічність міфopoетичної наратології. Категорії сакрального і профанного у релігійній свідомості. Концепція homo religiosus та її філософсько-аксіологічний характер. Шаманізм як архаїчна техніка екстазу. Міф як невід'ємний структурний компонент реальності культури, спосіб повернення людини до витоків світу та відповідь її екзистенційним запитам. Специфіка деміфологізаційних процесів. Індивідуальний рівень прояву міфів у вигляді фантазій та сновидінь. Гносеологічна функція міфу. Антиредукціонізм теорії М.Іліаде.

Тема 5

5. Структуралістські дослідження усної народної словесності: наукові ідеї та представники

Структурна методика як інструмент наукового дослідження колективності, усності, полістадіальності, варіативності, семіотичності фольклору. Виявлення внутрішніх закономірностей фольклорних жанрів, сюжетів, мотивів через аналіз властивих їм стабільних структур. Бінарні опозиції та їхня роль у дослідженні фольклорних феноменів. Побудова інваріантних моделей фольклорного тексту та розкриття глибинної семантики їхніх елементів. Можливість генетичного вивчення фольклорної фактології в аспекті структурного аналізу. Науковий доробок В.Проппа, К.Леві-Строса, Р.Якобсона, Ю.Лотмана, М.Фуко, А.Ж.Греймаса, К.Бремона, Р.Барта.

Тема 6

6. Етнопсихологічні аспекти вивчення фольклорної творчості. Види стереотипів та їх світоглядна сутність.

Психологічна інтерпретація культур. Національна ментальність та її головні складники. Стереотипність фольклорної картини світу. Інстинкт самопіднесення як підставова якість європейської духовності. Індивідуалістичні і колективістичні культури. Проблема психологічного окциденталізму України. Індивідуалізм як вияв інстинкту самопіднесення. Релігійність українця з етнопсихологічного погляду. Українська вдача і виховний ідеал. Наукова спадщина В.Янева, Б.Цимбалістого, О.Кульчицького, Е.Онацького, М.Шлемкевича, І.Мірчука.

Тема 7

7. Семіотичні дослідження фольклорної стилістики. Знакова система уснословесних текстів

Теорія, методологія і концептуалізація вивчення повсякденності: позитивістичні й ірраціоналістичні тенденції. Прогрес і регрес в історії культури. Фольклорна дидактика: знання в контексті традиції. Простір фольклору і теорія соціальних естафет. Поняття стилю, традиції і форми фіксації текстів. Співіснування текстів. Народна герменевтика та інерція інтерпретації. Мовна картина світу в українському фольклорі: семантика, символіка, аксіологія. Семіотичні ресурси лінгвофольклористики та етнолінгвістики. Фольклорна комунікація як модус семіотичної системи. Теоретичні розвідки Дж.Каллера, Р.Скоулза, М.Ріффатерра, Г.Х'югса, В.Стейнер, С.Четмена, А.Бергера, Дж.Шеріффа.

Тема 8

8. Дифузонізм як метод інтерпретації фольклору. Теоретичні напрацювання Л.Фробеніуса та його послідовників в Україні

Учення про культурні кола (Ф. Гребнер, В. Шмідт, В. Копперс). Спроба глобальної реконструкції історії первісного суспільства. Особливості нового географо-статистичного методу. Культурна різноманітність як результат переміщення цілих культурних комплексів або зміщення окремих елементів культур одного культурного кола з елементами іншого. Теорія культурних ареалів (К. Віслер, Е. Сепір, К. Кребер. Нерозривність взаємозв'язку між географічним середовищем і розвитком культури. Культурно-історичний напрям (історична школа). Фольклор як соціальний досвід колективної життєдіяльності людей. Вчення про первісний прамонотеїзм фольклорних релігійних вірувань. Формування історико-теоретичних підвалин культурології. Наукова спадщина Ф. Ратцеля, В. Перрі, А. Анкермана, Л. Фробеніуса, К.Сосенка, Г. Елліота-Сміта, У. Ріверса.

Тема 9

9. Функціоналізм як метод дослідження фольклору. Наукова доктрина Б.Маліновського та його послідовників

Культура як предмет наукового дослідження. Мінімально необхідне визначення науки для гуманітаріїв. Поняття і методи антропології. Функціональний аналіз культури. Створення культурних потреб. Базові потреби і культурні відповіді. Природа культурних потреб. Інтегративні імперативи людської культури. Ідея функціональної цілісності фольклорної традиції. Принцип універсального функціоналізму. Додаткові інтегративні засоби для етнокультури: мова, самосвідомість і релігія. Представники теорії культурно-антропологічного функціоналізму: Б.Маліновський, М.Фортес, Р.Фьюрса, М.Глакмана.

Тема 10

10. Контекстуальна школа в сучасній фольклористиці. Теорії А.Дандиса

Текст, контекст, текстура фольклорного твору. Максимальне розширення предметного поля фольклористики. Фольклор як виконавська школа. Поняття трансмісії, виконання, комунікації, кондукту у сучасній фольклористичній науці. Особливості взаємодії між інформатором та реципієнтом. Форми міського мовлення та «фольклор офісу». Дискусійність застосування постулатів «виконавської школи» для інтерпретації української

усної словесності. Фольклористичні студії Д.Бен-Амоса, А.Дандиса, Р.Джорджеса, Р.Баумана, Л.Дега, Е.Файна.

Тема 11

11. Культурологічні концепції тлумачення фольклорних елементів в умовах глобалізації. Теорія К.Гірца

Методика «насиченого опису» як джерело для етнологічно-фольклористичних студій. Стратиграфічна концепція відношень між біологічним, соціальним та культурним факторами людського життя. Етос, світогляд та аналіз сакральних символів. Ритуал і соціальні зміни на прикладі звичаєвої структури деяких аборигенних племен. Фольклор як культурна система. Ігрові елементи у фольклористичному дискурсі. Способи культурного співіснування етносів: культурна інтеграція, культурний конфлікт, культурні зміни.

Тема 12

12. Ритуалістичні теорії декодування фольклорної архаїки. Теоретичні концепції Ван Геннепа

Обряди переходу та їх стадії: відлучення, порогова стадія та залучення. Лімінарний або перехідний етап як період між станами. Ритуали та церемонії обряду включення. Схема групування різних обрядів у типи. Симпатичні обряди як віра про вплив подібного на подібне, протилежного на протилежне, частини на ціле, слова на дію. Контагіозні обряди як феноменальна здатність передавати природні чи набуті властивості шляхом безпосереднього контакту або на відстані. Прямі та непрямі дії. Позитивний обряд як спосіб вираження бажання. Негативний обряд та його табуїстичні ресурси. Перспективи ритуалістичної концепції Ван Геннепа у ХХІ ст.

Тема 13

13. Палеонтологічний дискурс походження і розвитку фольклору. Методологічна доктрина В.Давидюка

Головні ідеї палеолітичного мистецтва та їх відображення у фольклорі. Мезолітичні тенденції у фольклорі. Неолітичні тенденції у фольклорі. Фольклорні традиції енеоліту . Фольклорні тенденції епохи бронзи. Фольклор доби раннього заліза. Традиції ранніх слов'ян Найдавніші вірування .Складові української ментальності у фольклорі . Походження найдавніших календарних звісток. Міфологічно-магічна основа календарної обрядовості. Найдавніші календарі в культурній спадщині українців. Календарно-обрядові пісні та ігри Жанрова лабільність календарно-обрядових пісень та спосіб їх диференціації.

Тема 14

14. Сучасна фольклористична когнітивістика: головні етнокультурні патерни.

Культура як синкретизм норм і стандартів поведінки. Колективні універсальні патерни як головний зміст міфології, легенд, казок та інших фольклорних жанрів. Цінність текстів фольклорної прози для дослідження когнітивних патернів. Визначення терміну фольклорний патерн. Головні характеристики патерну: пов'язаність з мисленнєвою діяльністю; інформативність; стійкість до трансформування; регулятивна роль когнітивної діяльності людини. Фольклорний когнітивний патерн як базова незмінна (або майже незмінна) презентація. Проблема фольклорного жанру в аспекті лінгвокогнітивного моделювання. Головні теоретики когнітивістичного вчення Р.Бенедикт, А.Крьобер, К.Клакхон, Е. де Боно, Г.Бейтсон, А.Сем'юелс, М.Уакелін, Г.Девідсон, М.-Л.фон Франц, С.Лур'є

Тема 15

15. Фольклористична проблематика у площині етносуб'єктності. Поняття суб'єктних регулятивів та аксіологічної шкали в концепції О.Івановської

Етносуб'єктність як смислова ознака фольклору. Мотифемно-функціональний, мотивно-варіативний і текстово-об'єктний виміри етносуб'єктності. Опозиційна фольклорна система суб'єктності соціальних груп. Міжетнічні та міжрелігійні суб'єктні регулятиви у

фольклорному тексті. Диспропорція та синтезуючі елементи аксіологічної шкали в головних соціокультурних опозиціях. Суб'єктність індивіда: побутування, природа і функції особистісного смислу у фольклорі

Тема 16.

16. Етноестетичний напрям в сучасній фольклористиці та львівська генологічна школа Івана Денисюка.

Національна специфіка українського фольклору. Етноестетика у структурі понятійного апарату загальної естетики. Дихотомія «національне/універсальне» в етноестетичному ракурсі. Естетичні виміри народнопісенних жанрів. Генеза і формування етноестетичних уявлень і критеріїв. Калокагативний характер української уснословесної пісенності. Аксіологічні параметри (моральний сакрум) етноестетики народнопісенних творів. Система фольклорних образів в етноестетиці народної пісні. Формульність фольклорного стилю як засіб естетизації пісенного тексту.

4. Структура навчальної дисципліни

№	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
		лк	пр	лаб	ср
МОДУЛЬ 1					
1	Фольклористичні школи і концепції ХХ-ХХІ століття: загальний огляд	2	1	–	3
2	Фінська школа та особливості історико-географічного методу	2	1	–	3
3	Психоаналітичні напрямки у фольклористичній методології. Фрейдизм та неофрейдизм	2	1	–	3
4	Міфо-онтологічна концепція фольклору у теоретичному доробку Мірчі Еліаде	2	1	–	3
5	Структуристські дослідження усної народної словесності: наукові ідеї та представники	2	1	–	3
6	Етнопсихологічні аспекти вивчення фольклорної творчості. Види стереотипів та їх світоглядна сутність	2	1	–	3
7	Семіотичні дослідження фольклорної стилістики. Знакова система уснословесних текстів	2	1	–	3
8	Дифузонізм як метод інтерпретації фольклору. Теоретичні напрацювання Л.Фробеніуса та його послідовників в Україні	2	1	–	3
МОДУЛЬ 2					
9	Функціоналізм як метод дослідження фольклору. Наукова доктрина Б.Маліновського та його послідовників	2	1	–	3
10	Контекстуальна школа в сучасній фольклористиці. Теорії А.Дандиса	2	1	–	3
11	Культурологічні концепції тлумачення фольклорних елементів в умовах глобалізації. Теорія К.Гірца	2	1	–	3
12	Ритуалістичні теорії декодування фольклорної архаїки. Теоретичні концепції Ван Геннепа	2	1	–	2
13	Палеонтологічний дискурс походження і розвитку фольклору. Методологічна доктрина В.Давидюка	2	1	–	3
14	Сучасна фольклористична когнітивістика: головні етнокультурні патерні	2	1	–	3
15	Фольклористична проблематика у площині етносуб'єктності. Поняття суб'єктних регулятивів та аксіологічної шкали	2	1	–	2
16	Етноестетичний напрям в сучасній фольклористиці та львівська генологічна школа Івана Денисюка	2	1	–	2
ВСЬОГО		32	16	–	42

5. Теми практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин
МОДУЛЬ 1		
1	Проблема модифікації предметного поля фольклористики та шляхи її реалізації. Головні тенденції розвитку фольклористичної методології. Міждисциплінарний характер сучасного методологічного дискурсу. Культурна антропологія як спроба інтегрального осмислення етнокультурних явищ. Теоретико-методологічні концепції вивчення фольклорної традиції. Фольклористична концептосфера ХХІ століття: понятійно-термінологічний апарат та методологічні стратегії.	1
2	Генеалогія як головний методичний принцип дослідження фольклорного тексту. Каталогізація фольклорного матеріалу як операційна система вивчення фольклору. Втеча від соціологічного та естетичного тлумачення усної словесності. Заснування фольклористичних інституцій та видання неперіодичних серій публікацій. Теоретичні аспекти вивчення фольклорної оповіді. Наукова спадщина К.Крона, А.Аарне та Ст.Томпсона.	1
3	Роль підсвідомого у творенні фольклорних символів. Лінгвістичні і психологічні механізми уснословесної образності. Поняття архетипів та їх теоретичне осмислення. Архетипи Мудрого Старця, Великої Матері, Раю та Вічного юнака та фольклорні способи їх репрезентації. Розкодування мови символів крізь призму продуктивної співдії витіснених інстинктів. Родова травма як архетип трансформації. Наукові студії З.Фрейда, К.Г.Юнга, Е.Фромма, Дж.Кемблелла.	1
4	Циклічність міфopoетичної наратології. Категорії сакрального і профанного у релігійній свідомості. Концепція homo religiosus та її філософсько-аксіологічний характер. Шаманізм як архаїчна техніка екстазу. Міф як невід'ємний структурний компонент реальності культури, спосіб повернення людини до витоків світу та відповідь її екзистенційним запитам. Специфіка деміфологізаційних процесів. Індивідуальний рівень прояву міфів у вигляді фантазій та сновидінь. Гносеологічна функція міфу. Антиредукціонізм теорії М.Іліаде.	1
5	Структурна методика як інструмент наукового дослідження колективності, усності, полістадіальності, варіативності, семіотичності фольклору. Виявлення внутрішніх закономірностей фольклорних жанрів, сюжетів, мотивів через аналіз властивих їм стабільних структур. Бінарні опозиції та їхня роль у дослідженні фольклорних феноменів. Побудова інваріантних моделей фольклорного тексту та розкриття глибинної семантики їхніх елементів. Можливість генетичного вивчення фольклорної фактології в аспекті структурного аналізу. Науковий доробок В.Проппа, К.Леві-Строса, Р.Якобсона, Ю.Лотмана, М.Фуко, А.Ж.Греймаса, К.Бремона, Р.Барта.	1
6	Психологічна інтерпретація культур. Національність та її головні складники. Стереотипність фольклорної картини світу. Інстинкт самопіднесення як підставова якість європейської духовності. Індивідуалістичні і колективістичні культури. Проблема психологічного окциденталізму України. Індивіуалізм як вияв інстинкту самопіднесення. Релігійність українця з етнопсихологічного погляду. Українська вдача і виховний ідеал. Наукова спадщина В.Янева, Б.Цимбалістого, О.Кульчицького, Е.Онацького, М.Шлемкевича, І.Мірчука	1
7	Теорія, методологія і концептуалізація вивчення повсякденності:	1

	позитивістичні й ірраціоналістичні тенденції. Прогрес и регрес в історії культури. Фольклорна дидактика: знання в контексті традиції. Простір фольклору і теорія соціальних естафет. Поняття стилю, традиції і форми фіксації текстів. Співіснування текстів. Народна герменевтика та інерція інтерпретації. Мовна картина світу в українському фольклорі: семантика, символіка, аксіологія. Семіотичні ресурси лінгвофольклористики та етнолінгвістики. Фольклорна комунікація як модус семіотичної системи. Теоретичні розвідки Дж.Каллера, Р.Скоулза, М.Ріффаттерра, Г.Х'югса, В.Стейнер, С.Четмена, А.Бергера, Дж.Шеріффа.	
8	Учення про культурні кола (Ф. Гребнер, В. Шмідт, В. Копперс). Спроба глобальної реконструкції історії первісного суспільства. Особливості нового географо-статистичного методу. Культурна різноманітність як результат переміщення цілих культурних комплексів або зміщення окремих елементів культур одного культурного кола з елементами іншого. Теорія культурних ареалів (К. Віслер, Е. Сепір, К. Кребер. Нерозривність взаємозв'язку між географічним середовищем і розвитком культури. Культурно-історичний напрям (історична школа). Фольклор як соціальний досвід колективної життедіяльності людей. Вчення про первісний прамонотеїзм фольклорних релігійних вірувань. Формування історико-теоретичних підвалин культурології. Наукова спадщина Ф. Ратцеля, В. Перрі, А. Анкермана, Л. Фробеніуса, К.Сосенка, Г. Елліотта-Сміта, У. Ріверса.	1
МОДУЛЬ 2		
9	Культура як предмет наукового дослідження. Мінімально необхідне визначення науки для гуманітарій. Поняття і методи антропології. Функціональний аналіз культури. Створення культурних потреб. Базові потреби і культурні відповіді. Природа культурних потреб. Інтегративні імперативи людської культури. Ідея функціональної цілісності фольклорної традиції. Принцип універсального функціоналізму. Додаткові інтегративні засоби для етнокультури: мова, самосвідомість і релігія. Представники теорії культурно-антропологічного функціоналізму: Б.Маліновський, М. Фортес, Р. Фьюрса, М. Глакмана.	1
10	Текст, контекст, текстура фольклорного твору. Максимальне розширення предметного поля фольклористики. Фольклор як виконавська школа. Поняття трансмісії, виконання, комунікації, кондуїту у сучасній фольклористичній науці. Особливості взаємодії між інформатором та реципієнтом. Форми міського мовлення та «фольклор офісу». Дискусійність застосування постулатів «виконавської школи» для інтерпретації української усної словесності. Фольклористичні студії Д.Бен-Амоса, А.Дандиса, Р.Джорджеса, Р.Баумана, Л.Дега, Е.Файна.	1
11	Методика «насиченого опису» як джерело для етнологічно-фольклористичних студій. Стратиграфічна концепція відношень між біологічним, соціальним та культурним факторами людського життя. Етос, світогляд та аналіз сакральних символів. Ритуал і соціальні зміни на прикладі звичаєвої структури деяких аборигенних племен. Фольклор як культурна система. Ігрові елементи у фольклористичному дискурсі. Способи культурного співіснування етносів: культурна інтеграція, культурний конфлікт, культурні зміни.	1
12	Обряди переходу та їх стадії: відлучення, порогова стадія та залучення. Лімінарний або перехідний етап як період між станами. Ритуали та церемонії обряду включення. Схема групування різних обрядів у типи. Симпатичні обряди як віра про вплив подібного на подібне, протилежного на протилежне, частини на ціле, слова на дію. Контагіозні обряди як феноменальна здатність передавати природні чи набуті	1

	властивості шляхом безпосереднього контакту або на відстані. Прямі та непрямі дії. Позитивний обряд як спосіб вираження бажання. Негативний обряд та його табуїстичні ресурси. Перспективи ритуалістичної концепції Ван Геннепа у ХХІ ст.	
13	Головні ідеї палеолітичного мистецтва та їх відображення у фольклорі. Мезолітичні тенденції у фольклорі. Неолітичні тенденції у фольклорі. Фольклорні традиції енеоліту. Фольклорні тенденції епохи бронзи. Фольклор доби раннього заліза. Традиції ранніх слов'ян Найдавніші вірування. Складові української ментальності у фольклорі. Походження найдавніших календарних звісток. Міфологічно-магічна основа календарної обрядовості. Найдавніші календари в культурній спадщині українців. Календарно-обрядові пісні та ігри Жанрова лабільність календарно-обрядових пісень та спосіб їх диференціації.	1
14	Культура як синкретизм норм і стандартів поведінки. Колективні універсальні патерни як головний зміст міфології, легенд, казок та інших фольклорних жанрів. Цінність текстів фольклорної прози для дослідження когнітивних патернів. Визначення терміну фольклорний патерн. Головні характеристики патерну: пов'язаність з мисленнєвою діяльністю; інформативність; стійкість до трансформування; регулятивна роль когнітивної діяльності людини. Фольклорний когнітивний патерн як базова незмінна (або майже незмінна) репрезентація. Проблема фольклорного жанру в аспекті лінгвокогнітивного моделювання. Головні теоретики когнітивістичного вчення Р.Бенедикт, А.Крьобер, К.Клакхон, Е. де Бено, Г.Бейтсон, А.Семьюелс, М.Уакелін, Г.Девідсон, М.-Л.фон Франц, С.Лур'є.	1
15	Етносуб'ектність як смислові ознаки фольклору. Мотифемно-функціональний, мотивно-варіативний і текстово-об'єктний виміри етносуб'ектності. Опозиційна фольклорна система суб'ектності соціальних груп. Міжетнічні та міжрелігійні суб'ектні регулятиви у фольклорному тексті. Диспропорція та синтезуючі елементи аксіологічної шкали в головних соціокультурних опозиціях. Суб'ектність індивіда: побутування, природа і функції особистісного смислу у фольклорі	1
16	Національна специфіка українського фольклору. Етноестетика у структурі понятійного апарату загальної естетики. Дихотомія «національне/універсальне» в етноестетичному ракурсі. Естетичні виміри народнопісенних жанрів. Генеза і формування етноестетичних уявлень і критеріїв. Калокагативний характер української уснословесної пісенності. Аксіологічні параметри (моральний сакрум) етноестетики народнопісенних творів. Система фольклорних образів в етноестетиці народної пісні. Формульальність фольклорного стилю як засіб естетизації пісенного тексту.	1
ВСЬОГО		16

6. Методи навчання

Використовуються такі методи навчання:

- а) **словесні** – лекція, пояснення, бесіда, дискусія;
- б) **наочні** – ілюстрування лекційного матеріалу таблицями, схемами та графіками, використання аудіо-візуальних матеріалів;
- в) **практичні** – виконання практичних робіт, що передбачає організацію навчальної роботи для отримання нових знань, перевірки певних наукових гіпотез на рівні досліджень, узагальнення та аналізу та формування вмінь і навичок інтерпретації результатів досліджень.

7. Розподіл балів

Контроль знань здійснюється за результатами іспиту.

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Оцінка ЄКТС	Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	
		Екзамен	
A	90–100	5	відмінно
B	81–89	4	дуже добре
C	71–80		добре
D	61–70	3	задовільно
E	51–60		достатньо

8. Рекомендована література

Базова:

Белюга Т. В. Фольклорний текст : у пошуках методологічного інструментарію фольклористичного дослідження // Молодий вчений, № 10 (25). Ч. 1, жовтень, 2015. – С. 132–135.

Беценко Т. Текстово-образна універсалія як мовний засіб фольклорної комунікації // Світогляд – Філософія – Релігія. Збірник наукових праць. – 2013 – Вип. 4. – Розділ 3. Культурологія. – С. 243–249.

Бріцина О. Українська усна традиційна проза : питання текстології та виконавства / О. Бріцина. – К., 2006. – 400 с.

Геннеп А., ванн Обряды перехода. Систематическое изучение обрядов / Пер. с франц. – М.: Издательская фирма «Восточная литература» РАН, 1999. –198 с. (Этнографическая библиотека).

Давидюк В. Виbrane лекції з українського фольклору (в авторському дискурсі) / В. Давидюк. – Луцьк, 2009. – 436 с.

Давидюк В. Первісна міфологія українського фольклору. – Луцьк: Вежа, 1997. – 296 с.

Давидюк В. Українська міфологічна легенда / В. Давидюк. – Львів :

Дельеж Р. Нариси з історії антропології: Школи, автори, теорії. — Київ: Києво-Могилянська академія, 2008. – 259 с.

Денисюк І. Національна специфіка українського фольклору / І. Денисюк // Літературознавчі та фольклористичні праці : у 3 т., 4 кн. Т. 3. Фольклористичні дослідження / І. Денисюк. – Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2005. – С. 15–43.

Дунаєвська Л. Українська народна проза (легенда, казка): еволюція епічних традицій : монографія / Л. Дунаєвська. – 2-ге вид., стереотип. – К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2009. – 304 с.

Івановська О.П. Суб'єктно-образна система фольклору : категоріальний аспект.–К., 2007. – 428 с.

Кафарський В. І., Савчук Б. П. Етнологія: Навчальний посібник. — К., 2008.

Лабашук О. Українська примовка: структура, побутування, функції / О. Лабашук. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2004. – 156 с.

Малиновський Б. Функціональний аналіз // Антологія досліджень культури. Інтерпретації культури. 2-е изд. СПб .: Ізд-во СПб. ун-ту. 2006. С. 684.

Мишанич С. Жанрова система українського фольклору / С. Мишанич // Фольклористичні та літературознавчі праці : у 2 т. Т. 2 / С. Мишанич. – Донецьк, 2003. – С. 365–375.

Омельченко Л. Ф., Самохіна В. О. Фольклор як символічна взаємодія комунікантів // Вісник Рівненського педагогічного університету. Серія: Фольклористика. – Рівне, 2008. – 623 с.

- Сумського державного університету. Серія Філологія. – 2008. – № 1. – С. 72–76 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/9577>
- Элиаде М. Аспекты мифа / Мирча Элиаде - М.: Академический проспект, 2000. - 379 с.
- Элиаде М. Космос и история / Мирча Элиаде. - М.: Прогресс, 1987. - 312 с.
- Элиаде М. Мифы, сновидения, мистерии / Мирча Элиаде. - М.: РЕФЛ-бук, 1996. - 288 с.
- Bascom W.R. Frontiers of Folklore: An Introduction // Frontiers of Folklore. Ed. W.R.Bascom. Boulder, Colorado, 1977.
- Bayard S.P. The Methods of Folklore // Journal of American Folklore, Vol.66, 1953.
- Ben Amos D. Toward a Definition of Folklore in Context // Towards New Perspectives in Folklore. Ed. A.Paredes, R.Bauman. Austin, 1972.
- Bendix R. In Search of Authenticity: The form method="post" action="/cgi-bin/search/search.pl"ation of Folklore Studies. Madison, Wisconsin University Press, 1998.
- Bruner J. Actual Minds, Possible Worlds. Cambridge, 1986.
- Buchanan R.H. Geography and Folk Life // Folk Life, 1963, Nr.1.
- Degh L. Folklore and Related Disciplines in Eastern Europe // Journal of the Folklore Institute, Vol.2, No.2, June 1968.
- Dorson R. Who Are the Folk? // Frontiers of Folklore. Ed. W.R.Bascom. Boulder, 1977.
- Dorson R.M. Folklore and Fakelore: Essays toward a Discipline of Folk Studies. Cambridge, Mass., 1976.
- Dundes A. Interpreting Folklore. Bloomington, 1980.
- Folklore : Performance and Communication. Edited by Dan Ben-Amos and Kenneth S. Goldstain. – The Hague : Mounton Press, 1975. – 314 p.
- Honko L. Folkloristic Studies of Meaning: An Introduction // Scandinavian Yearbook of Folklore, Vol.24, Ed.B.R.Jonson, Uppsala, 1984.
- Hufford D.J. Psychology, Psychoanalysis, and Folklore // Southern Folklore Quarterly, Vol.38, 1974.
- Jackson B. Folklore and Social Sciences // Papers on Applied Folklore. Ed. D.Sweterlitsch (Folklore Forum Bibliographic and Special Series. No.8, 1971).
- Langer S. Philosophy in a New Key. A Study in the Symbolism of Reason, Rite and Art. Cambridge: Harvard Univ. Press, 1963.
- Marret R.R. Psychology and Folklore. London, 1920.
- Oring E. On the Concepts of Folklore // Folk Groups and Folklore Genres: An Introduction. Ed. by E.Oring. Logan, 1986.
- Thomas Ch. Archaeology and Folk-Life Studies // Gwerin, Vol.3, 1960.
- Toelken B. The Dynamics of Folklore. Boston, 1979.
- Warshaver G.E. Remarks on Folklife Contexts - The Discourse of Folklore // New York Folklore, Vol.7, Summer 1981, Nos.1-2.
- Wilson W.A. The Dee

Додаткова

- Березовський І. П. Українські народні казки про тварин // Казки про тварин. – К.: Наукова думка, 1976. – С. 9-44.
- Богоніс О. “Звіриний епос” творчості В.Гнатюка (на прикладі українських народних байок) // Наукові записки: Серія. Літературознавство. – Тернопіль, 2001. – Вип. X (До 130-річчя народження Володимира Гнатюка). – С. 158-167.
- Гарасим Я. Національна самобутність естетики українського пісенного фольклору / Я. Гарасим. – Львів : НВФ «Українські технології», 2010. – 376 с.
- Гінда О. Понятійне поле теоретичної фольклористики (до постановки проблеми) / О. Гінда // Вісник Львівського університету. – Львів, 2003. – С. 32–42. – (Серія філологічна ; вип. 31). 112-119.
- Грицай М.С., Бойко В.Г., Дунаєвська Л.Ф. Українська народнопоетична творчість. – К., 1983.

- Грушевська К. Збирання і видавання дум в XIX і в початку ХХ віку // Українські народні думи. – К., 1927. – Т. 1. – С. XIII-CCXX.
- Грушевський М.С. Байда-Вишневецький в поезії та історії. – К., 1908.
- Гунчик Ігор. Український магічно-сакральний фольклор: структура тексту та особливості функціонування. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 232 с.
- Давидюк В. Вибрані лекції з українського фольклору (в авторському дискурсі) / В. Давидюк. – Луцьк, 2009. – 436 с.
- Дах М. Літературне життя народної балади «Ой не ходи, Грицю...»: проблема олітературення сюжету і жанру : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. фіол. наук за спец. 10.01.07. «Фольклористика» / М. Дах. – Львів, 2001. – 19 с.
- Дем'ян Г. Степан Бандера в українському пісенному фольклорі // Українські проблеми. – К., 1995. – № 2. – С. 109-124.
- Івашків В. Український фольклор // Конспект. Український освітній журнал. Науково методичний додаток). – 1994. – № 3-4. – С. 136-137).
- Кенгес-Маранда Э. Логика загадок / Э. Кенгес-Маранда // Мировая фольклористика. – Алматы : Издательский дом «Таймас», 2008. – Т. II. – С. 247–276.
- Кирчів Р. Із фольклорних регіонів України. Нариси й статті / Р. Кирчів. – Львів, 2002. – 350 с.
- Кузьменко О. Стрілецькі пісні. – Львів, 2005.
- Мишанич С. Жанрова система українського фольклору / С. Мишанич // Фольклористичні та літературознавчі праці : у 2 т. Т. 2 / С. Мишанич. – Донецьк, 2003. – С. 365–375.
- Мишанич С. Один із підрозділів українських народних дум // ЗНТШ. – ССХХIII. Праці секції етнографії та фольклористики. – Львів, 1992.
- Мишанич С. Принципи наукового видання повного зібрання українських народних дум // Народна творчість та етнографія. – 1989. №5.
- Пилипчук С. «Галицько-русські народні приповідки»: пареміологічно-пареміографічна концепція Івана Франка. – Львів, 2008. – 220 с.
- Пилипчук С. Фольклористична концептосфера Івана Франка. – Львів, 2014. – 460 с.
- Пропп В. Морфология сказки. – М.: Наука, 1969. – Изд. 2-е. – С.13-97.
- Пропп В.Я. Исторические корни волшебной сказки. – Л.: Изд. Ленинградского ун-та, 1986. – 365 с.
- Пропп В.Я. Основные этапы развития русского героического эпоса // Пропп В.Я. Собрание трудов. Сказка. Эпос. Песня. – М., 2001. – С. 145-176.
- Собрание трудов. Сказка. Эпос. Песня. – М., 2001. – С. 111-144.
- Путилов Б. Фольклор и народная культура / Б. Путилов. – М., 1994. – 239 с.
- Сосенко К. Культурно-історична постать староукраїнських свят Різдва і Щедрого вечора / К. Сосенко. – К., 1994. – 360 с.
- Чумарна М. Мандрівка в українську казку; Приказкове коло / Упоряд. Б.П. Чепурко. – Львів: Каменяр, 1994. – 79 с.

9. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Форма підсумкового контролю успішності – іспит.